

نظام مالیاتی ایران، علیه تولید

مهدی امینی، رئیس کمیسیون بانک، مالیات، کار و تامین اجتماعی اتاق بازرگانی تبریز، طی یادداشتی نوشت: مالیات‌ها اعم از مستقیم و غیرمستقیم، اغلب فشار بیشتری بر فعالین بخش خصوصی و تولیدکنندگان وارد می‌کنند تا حمایت. با توجه به محدود بودن پایه‌های مالیاتی، گستردگی فرارهای مالیاتی و نواقص ساختاری، زیرساخت‌های مالیاتی ضعیف و ناقص هستند. مالیات بر ارزش افزوده (VAT) به‌صورت متوالی بر تمام زنجیره تأمین افزوده می‌شود که هزینه‌های نهایی تولید را بالا می‌برد و در نهایت به مصرف‌کننده منتقل می‌شود؛ اما بخش تولید را به‌صورت مستقیم هدف قرار داده است.

متن کامل یادداشت را بخوانید: اعمال مالیات‌های سنگین بدون در نظر گرفتن سازوکارهای تشویقی یا نوسازی صنعت، باعث ایجاد بی‌ثباتی و افزایش ریسک برای تولیدکننده شده است. نهادهای بزرگ شبکه‌ی دولتی اغلب از فعالیت‌های گسترده برخوردارند و این امر رقابت را از بخش خصوصی سلب کرده است. فشار مالیاتی بر تولیدکنندگان خرد با درآمد پایین، بیشتر بوده و سیاست حمایتی و تشویقی مشخصی دیده نمی‌شود.

در نتیجه، سیستم مالیاتی ایران در حال حاضر فشار بیشتری بر تولیدکننده وارد می‌کند تا حمایت. در کشورهای توسعه یافته، ویژگی‌هایی وجود دارد که انگیزه تولید را بالا می‌برد. برخی از آن‌ها عبارت‌اند از پایه‌های مالیاتی گسترده و عادلانه با فرار مالیاتی کمتر، استفاده از سیستم‌های پیشرفته و قوی برای شناسایی و پایش مشاغل، تشویق تولید و سرمایه‌گذاری از طریق فعالیت‌ها یا تخفیف‌های مالیاتی موقتی و شفافیت قوانین مالیاتی. ویژگی‌هایی مانند شفافیت، عدالت مالیاتی و معافیت‌های هدفمند برای تولید می‌توانند تولیدکنندگان را تشویق کنند؛ اما این مؤلفه‌ها هنوز به‌طور کامل در کشور ما وجود ندارند.

گسترش پایه‌های مالیاتی و کاهش فعالیت‌های غیرهدفمند ضروری است؛ چراکه در حال حاضر حدود ۵۰ درصد اقتصاد کشور از مالیات معاف یا غیررسمی است. این فعالیت‌های فراگیر، زمینه فساد و بی‌عدالتی را فراهم کرده و باعث رانت و رقابت ناعادلانه با تولیدکنندگان بخش خصوصی شده است. بنابراین، گام اول، کاهش فعالیت‌های غیرشفاف و هدفمند کردن آن‌هاست.

وضع مالیات ویژه برای شرکت‌های انحصاری و بزرگ با درآمد بالا نیز ضروری است.

فعالیت گسترده بدون شفافیت و رقابت نابرابر باعث می‌شود بسیاری از شرکت‌های بخش خصوصی به دلیل عدم توانایی رقابت با نهادهای شبه دولتی معاف از مالیات، در سرمایه‌گذاری تردید کنند. مالیات‌های غیرشفاف موجب شده‌اند برخی از تولیدکنندگان خرد، به ویژه به دلیل فشارهای مالیاتی و هزینه‌های مربوط به تسلیم اظهارنامه، از ارائه آن خودداری کرده یا تولید خود را محدود کنند.

کاهش هزینه‌های تولید با حذف مالیات‌های پنهان یا کاذب و کاهش هزینه‌های پنهان کسب و کار، باعث کاهش ملموس هزینه‌های تولید می‌شود.

کاهش مالیات موجب رشد سود خالص بنگاه‌های تولیدی شده و انگیزه توسعه را تقویت می‌کند. معافیت‌های هدفمند برای شرکت‌های تازه تأسیس و صادرات محور نیز می‌تواند موجب رشد تولید و نوآوری شود.